

VOORBLAD VOOR RAADSBUNDEL, bundelnummer: 5
 12ini00818

1. Onderwerp:	Zero based budgeting, thema onderwijs	
2. Voor welke raads cyclus:	22 maart / 3 ^e cyclus 2012	
3. Agendering:	☒	Raadsrotonde in Dru Cultuurfabriek
	☒	Gemeenteraadsvergadering in Dru Cultuurfabriek
	☐	Werkbezoek op locatie
4. Behandelwijze:	☐	Bespreken
	☐	Kennis van nemen
	☐	Richting geven aan kaderstelling
	☐	Controleren
	☒	Vaststellen door gemeenteraad
5. Indien raadsrotonde, hoeveel behandel tijd is naar schatting nodig:	☐	drie kwartier
	☐	een uur
	☐	vijf kwartier
	☐	twee uur
	☐	twee en een half uur
6. Samenvatting hoofdpunten:	Als uitvoering van het collegeprogramma "Doorzetten" is in het kader van de strategische heroriëntatie een themanotitie Onderwijs opgesteld. Deze notitie is op 16 februari oriënterend besproken in een raadsrotonde. Op basis van deze bespreking is een raadsvoorstel geschreven. De raad wordt voorgesteld hiermee in te stemmen.	
7. Aan raadsleden mee te zenden stukken:	Raadsvoorstel en themanotitie Onderwijs	
8. Achterliggende stukken:	Geen	
9. Is er behoefte aan een mondelinge inleiding/ toelichting:	Neen	
10. Zijn er burgers, bedrijven, organisaties die bericht van raadsbehandeling moeten krijgen?	Van de raadsbehandeling worden de onderwijsinstellingen en bedrijfsleven in kennis gesteld.	
11. Opmerkingen Van het Presidium:		
12 Portefeuillehouder:	C.M. Sluiter-Kuilwijk, c.sluiter@oude-ijsselstreek.nl , (0315) 292 292	
13 Meer informatie bij:	T. Beskers tel: (0315) 292 410 e-mail: , t.beskers@oude-ijsselstreek.nl	
14. Opmerkingen raadsgriffie		

Datum raadsvergadering : 22 maart 2012

Bundelnummer : 5

Onderwerp : zero based budgeting, thema onderwijs.

Voorgestelde beslissing:

1. In te stemmen met:
 - de taakstellende bezuiniging op onderwijs;
 - deze in eerste instantie zoeken in de budgetten voor peuterspeelzaalwerk en onderwijsbegeleiding.
2. In te stemmen met de notitie zbb heroriëntatie onderwijs

Aanleiding

In het collegeprogramma voor 2010-2014 "Doorzetten" is zero-based budgeting (zbb) als richting voor vernieuwing aangegeven. Dit wordt bevestigd in de programmabegroting 2011-2015. Afgesproken is dat met behulp van zbb de begroting opnieuw wordt opgezet alsof deze van de grond af aan moet worden opgebouwd. De kaders hierbij zijn dat de dienstverlening in de winkel op het huidige, hoge niveau blijft, dat we flexibel willen inspelen op de veranderende maatschappij en dat we snel willen inspelen op de lokale vraag. Daarbij is er een financieel kader: de begrote taakstellingen moeten worden gerealiseerd. Met deze kaders in de hand zijn wij aan de slag gegaan met de strategische heroriëntatie. Van deze heroriëntatie heeft u een weerslag kunnen lezen in het zbb-bulletin. Bovendien heeft het een zestal thematische notities met concrete maatregelen opgeleverd.

Op 26 januari hebben wij hierover met u voor het eerst van gedachten gewisseld. Dit heeft geleid tot een raadsvoorstel m.b.t. de geformuleerde uitgangspunten en het toekomstbeeld. Op 16 februari is de opgestelde thematische notitie onderwijs oriënterend besproken. Uit deze oriëntatie kwam duidelijk naar voren het spanningsveld tussen:

- hoe invulling te geven aan de implementatie van de gemeentelijke rol van verbinder en stimulator met betrekking tot thema's als doorgaande lijn 0-23 jaar, een levenlang leren, verbeteren aansluiting op de arbeidsmarkt, benodigde tijdsduur opzet regionale samenwerking, versus
- uitvoerbaarheid en behoud van kwaliteit in relatie tot taakstellend bezuinigen op korte termijn.

Overeenkomstig de gemaakte procedureafspraken doen wij u hierbij nu het raadsvoorstel met betrekking tot dit thema ter besluitvorming toekomen. Het voorstel bestaat uit dit voorstel met een bijlage waarin het thema nader is uitgewerkt. Deze stukken zullen worden besproken in de rotonde op 8 maart en in de raad van 22 maart 2012.

Wat wordt met beslissing bereikt

- Een besparing van € 50.000,- in 2012.
- Een structurele besparing van € 100.000,- in 2013 en volgende jaren.

Argumenten om in te stemmen met voorgestelde beslissing(en)

- 1.1 *De voorstellen zijn in lijn met de geformuleerde uitgangspunten en het toekomstbeeld.*
De gemeente voert haar wettelijke taken adequaat uit; daar waar de wet de ruimte geeft bij de verantwoordelijkheid meer bij de samenleving neer te leggen, wordt dit in overleg met de maatschappelijke partners vormgegeven.
- 1.2 *Onderwijsbegeleiding is vanaf 1 augustus 2006 wettelijk gezien geen gemeentelijke taak meer.*
Tot 1 augustus 2006 werden schoolbegeleidingsdiensten op fiftyfifty basis gefinancierd door het Rijk en gemeenten. Per genoemde datum is de financiële instandhoudingsplicht van schoolbegeleidingsdiensten gewijzigd en per 1 augustus 2008 geheel komen te vervallen. Het Rijksdeel van de financiën (€ 135.000,-) is overgeheveld naar de schoolbesturen, en onderdeel geworden van de lumpsum vergoeding. In het Lokaal Educatief Beraad is in 2008 de afspraak gemaakt het autonome deel van de gemeente ad. € 135.000,- als volgt in te zetten:
 - € 100.000,- per jaar als extra ondersteuning voor het zorggerelateerde deel van leerlingenzorg/onderwijs(achterstanden)beleid: voorkoming schoolverlaten, leerlingbegeleiding en psychologisch-didactisch onderzoek van leerlingen. Het budget wordt jaarlijks op basis van een bedrag per leerling aan de schoolbesturen beschikbaar gesteld;

- o € 35.000,-- per jaar voor schoolontwikkelingsprojecten en educatieve netwerken. Dit bedrag is in de begroting 2012 (en verder) al structureel bezuinigd.

1.3 *Peuterspeelzaalwerk is een sec gemeentelijke voorziening.*

Vanwege wijzigende wetgeving groeien het gesubsidieerde peuterspeelzaalwerk en de commerciële kinderopvang inhoudelijk steeds dichters naar elkaar toe. Kinderopvang wordt dus in toenemende mate beschouwd als een voorliggende voorziening. Pas als dat voor ouders financieel niet haalbaar is, bijvoorbeeld omdat ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst, moet de peuterspeelzaal in beeld komen. Ouders die recht hebben op kinderopvangtoeslag kunnen de keuze maken om hun kind(eren) bij de peuterspeelzaal onder te brengen. Zij betalen dan wel een hogere eigen bijdrage. Ook die hogere bijdrage is niet kostendekkend. Daar gaat nog steeds een substantiële bijdrage van de gemeente bij. De gemeente heeft al stappen gezet om het gebruik van kinderopvang te stimuleren. Dat kan doorontwikkeld worden. Wat betreft voorbereiding op de basisschool en het wegwerken van achterstanden bij kinderen zijn er in toenemende mate minder (kwaliteits)verschillen tussen peuterspeelzalen en kinderdagopvang.

1.4 *De voorstellen leveren een bijdrage aan de financiële zbb-taakstelling.*

Bezuinigingen op schoolbegeleiding en peuterspeelzaalwerk kunnen relatief snel worden ingeboekt. Initiatieven om te komen tot efficiëntie winst door middel van regionale samenwerking op deelgebieden vragen in afstemming met de verschillende partners een langere voorbereidingstijd.

1.5 *De voorstellen zijn technisch en juridisch uitvoerbaar.*

Uitvoering en kwalitatieve gevolgen zijn onderwerp van overleg voor het Lokaal Educatief Beraad.

2.1 *In deze notitie ligt de visie en de richting voor de komende jaren vast.*

Kanttekeningen

a. *Kwaliteitsimpulsen en efficiëntievoordelen op basis van regionale samenwerking zijn nog niet uitgewerkt.*

De notitie gaat uit van samenwerking met de drie O's¹ en regionalisering van onderwijstaken op het gebied van onder andere leerlingenvervoer en leerplicht. Hierover zijn in de regio nog geen bindende afspraken gemaakt. Vooralsnog gaan wij er vanuit dat deze samenwerking in voldoende mate van de grond komt en op termijn formatiewinst oplevert.

b. *Het is de vraag of de financiële taakstelling voor 2012 gehaald wordt.*

De informatie onder kosten/baten/dekking is nog niet hard. De financiële bijdrage van de schoolbegeleidingsgelden zijn op basis van de lopende overeenkomst met de schoolbesturen voor 2012 al uitbetaald. Met het Lokaal Educatief Beraad zal worden onderzocht hoe op andere wijze de taakstellende bezuiniging voor 2012 kan worden gerealiseerd. Wij zullen u hierover, zoals afgesproken, via de berap/marap regelmatig informeren.

c. *Gemeentelijke ruimte voor sturing op onderwijsbeleid*

Door bezuiniging op de post schoolbegeleiding, verdwijnt feitelijk de enige autonome post voor "eigen onderwijsbeleid" als sturingsmiddel.

Kosten, baten, dekking

Dekking bezuiniging € 50.000,-- begroting 2012.

In de begroting 2012 is al een bezuiniging van € 35.000,-- ingeboekt door het laten vervallen van het onderdeel onderwijsprojecten en educatieve netwerken. Verdere dekking (van de taakstellende € 50.000,= uit zbb op onderwijsontwikkeling) uit de post schoolbegeleiding is voor 2012 niet haalbaar omdat deze middelen overeenkomstig afspraak met schoolbesturen al zijn uitbetaald voor het jaar 2012. Aanvullende dekking voor 2012 zal daarom moeten worden gevonden als saldo van de verschillende productramingen onderwijs binnen de begroting, inclusief de meeropbrengst uit de verhoogde ouderbijdrage voor peuterspeelzaalwerk. Via de beraps/maraps zal dit worden gerapporteerd.

¹ 3 O's; samenwerken in het verband van de Achterhoek Coöperatie: overheid, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties.

Dekking bezuinigingen € 100.000,-- begroting 2013 en volgende jaren:

Dekking kan in principe worden gevonden door de post schoolbegeleiding structureel te schrappen. Alternatieven om alsnog een deel elders te bezuinigen zullen in overleg met het Lokaal Educatief Beraad worden onderzocht.

Uitvoering

Planning

- Mededeling over het besluit aan betrokken partners, direct na raadsbesluit 22 maart 2012.
- Bespreken in eerstvolgende LEA-vergadering van 25 juni 2012.

Communicatie/participatie)

De maatschappelijk partners uit het onderwijsveld via:

- het Lokaal Educatie Beraad.

Evaluatie/verantwoording

Dit vindt plaats via beraps/jaarrekening

Burgemeester en wethouders,

G.H. Tamminga
secretaris

J.P.M. Alberse
burgemeester

Zbb-heroriëntatie, nadere informatie met betrekking tot Onderwijs

Context

Op 20 december 2011 heeft het college het eerste principebesluit genomen in het zero based budgeting-traject. Dit besluit betreft de strategische heroriëntatie. Het besluit geeft richting aan het verdere zbb-proces. In de raadsbijeenkomst van 26 januari wil het college van de raad horen of zij op de goede weg is. Zij legt hiervoor een zestal onderwerpen ter bespreking voor. Dit zijn de volgende onderwerpen: kwaliteit openbare ruimte, handhaving, wijkgericht werken, onderwijs, zwembaden en dienstverlening. Ten aanzien van deze onderwerpen verwacht het college **richtinggevende uitspraken van de raad** in de zin van 'mee eens' of 'anders, en wel...'. Vervolgens worden deze onderwerpen verder uitgewerkt en in de 1^e helft van 2012 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. De raad geeft m.a.w. op 26 januari dus de kaders aan voor het vervolgtraject.

Voor deze raadsbehandeling heeft het college een bulletin opgesteld. In dit bulletin is aangegeven dat er voor de behandeling van deze 6 onderwerpen nadere informatie wordt gegeven. Hierbij treft u de informatie m.b.t. Onderwijs aan.

Voorstelrichting en mogelijke alternatieven

De gemeente Oude IJsselstreek heeft een visie op de kwaliteit van het onderwijs. Deze visie heeft niet alleen betrekking op het primair onderwijs maar ook op het middelbaar en voortgezet onderwijs. We beperken ons hierbij niet tot onze wettelijke taak. We willen in het belang van een vitale Achterhoek meer doen. We zetten ons in voor de creatieve industrie en voor hoogwaardige arbeidsplaatsen. Die doelen willen we samen met de 3 O's realiseren.

We realiseren ons dat we een beperkte invloed hebben op de kwaliteit van het onderwijs; we willen er echter wel een belangrijke rol in spelen: stimuleren, aanjagen, verbinden en tijdig loslaten zijn onze motto's. We durven onderscheid te maken en leveren waar nodig 'maatwerk'

Bij het primair onderwijs speelt huisvesting een belangrijke rol als sturend middel. Dit middel wordt vastgelegd in het Integraal Huisvesting Plan (IHP). Hierbij hanteren wij de volgende denkrichtingen: 'Kwalitatief goed onderwijs gaat boven het openhouden van een school voor primair onderwijs in elke kern'. Het idee van de brede scholen als fysiek gebouw in elke grote kern is losgelaten. We werken wel aan de 'bredeschoolgedachte' in de verschillende kernen.

Doorgaande leerlijn 0-23 jaar

Kwalitatief goed onderwijs draagt bij aan een goede doorgaande leerlijn van 0 tot 23 jaar en het leggen van verbindingen met de samenleving (wijkwerk, jeugdbeleid, welzijn). Wij willen kinderen zo goed mogelijk equiperen om zo lang mogelijk school te blijven volgen. Goed onderwijs bevordert de participatie aan de samenleving (doel Wmo) en vergroot de aantrekkelijkheid van de gemeente. Wij willen vooral inzetten op preventie: het voorkomen van uitval en uitwassen. Scholen kunnen zich onderscheiden. Wij stimuleren het ontwikkelen van een "eigen curriculum". Verschillende scholen zijn daar al mee bezig.

Een leven lang leren

Goed onderwijs houdt niet op bij 23 jaar. We zetten in op een leven lang leren. Dit leven lang leren gebeurt nu vrijwel altijd op een traditionele wijze. Men verplaatst zich en gaat aan het leren. Een eenzijdige gebeurtenis. De leerling wordt gevoed met kennis en vaardigheden. Een mogelijke volgende stap kan een extra dimensie toevoegen, de docerende partij zou er ook beter van kunnen worden. Door over te stappen op een wijze van samen leren en ontdekken, zou er een tweezijdig resultaat kunnen ontstaan. Wij denken dat dit vorm kan krijgen door het gericht samenbrengen van onderwijs en ondernemingen in een proces van ontwikkeling. Wij brengen dit in de praktijk door een creatieve ontmoeting te organiseren tussen ondernemers, waarschijnlijk innovatieve ondernemers, en opleiders, waarschijnlijk ook met een innovatieve inslag. Deze ontmoeting willen wij faciliteren. Wij willen via netwerken uitvissen wie interessante en geïnteresseerde partners zijn. Zodra er voldoende draagvlak is, wordt een startontmoeting georganiseerd. Daarna worden initiatieven op technisch vlak in de Afbramerij uitgevoerd. Initiatieven binnen andere thema's worden op andere

plaatsen opgepakt. Hierbij moet de verbinding worden gelegd met de regionale werkplaatsen met hun lectoren en het HAN-kenniscentrum.

Verbinder

Daarnaast hebben wij de ambitie om ook als verbinder op te treden binnen de thema's die het onderwijs raken, zoals het arbeidsmarktbeleid, het brede welzijnsterrein en de aantrekkelijkheid van de regio. We komen bij onze partners niet om een 'gemeente-idee' te verkopen, maar om behoeftes te peilen en mogelijke verbindingen te ontdekken en te leggen. Daarbij kunnen ook nieuwe ontwikkelingen worden aangeslingerd. Daarna laten wij dit onderwerp los en volgen dit op afstand. Om deze ambitie te kunnen waarmaken moeten wij wel weten wat er speelt, zodat wij als volwaardige gesprekspartners kunnen functioneren.

Uitvoering wettelijke taken

Voor onderwijs geldt dat er een aantal wettelijke taken zijn die de gemeente moet uitvoeren. Eén van de aspecten waarover nagedacht wordt is regionale samenwerking op wettelijke taken en uitvoerend niveau. Regulier werk, 'de Winkel', kan ook op regionale schaal gebeuren. Verschillende processen en producten zijn voor de 8 gemeenten in de Achterhoek hetzelfde. Deze moeten dan ook in gezamenlijkheid kunnen worden gerealiseerd.

Demografische ontwikkelingen (ontgroening en vergrijzing) zijn een belangrijke input voor de visie van de gemeente hoe om te gaan met de schoolgebouwen in de toekomst. Wij bezien bij het realiseren van nieuwbouw specifiek welke andere locaties daarbij een rol zouden kunnen spelen. Hierbij wordt ook zeker gemeentegrensoverstijgend gedacht. Overleg in de regio vindt al veelvuldig plaats. Alle voorzieningen behouden voor elke kern is niet haalbaar. Evenredige spreiding is geen doel op zich. Samenvoegen van scholen leidt waarschijnlijk tot betere kwaliteit. Kwaliteit staat voorop. Indien (door de gemeente) besloten is tot realisatie van een nieuwe onderwijsvoorziening, wordt de realisatie daarvan grotendeels begeleid en getrokken door de uitvoerende partijen zelf.

Uit de demografische cijfers blijkt dat tot 2025 20%, i.c. 4.000 m² schoolgebouwen (primair onderwijs), gesaneerd moet worden (zie bijgaande kaart). Dit leidt tot een substantiële opgave. Wij moeten nadenken over de herbestemming van het terrein. Wij nemen de vrijkomende schoolterreinen in ieder geval mee bij de jaarlijkse herijking van de woonvisie. In de bestemmingsplannen wordt meegenomen dat onderwijslocaties worden bestemd als 'maatschappelijk', dit vanuit de gedachte dat deze locaties veel effectiever en langduriger in gebruik zijn. De school is niet langer een mono-functionele voorziening.

Leefbaarheid

Het verdwijnen van een onderwijsvoorziening uit een kern levert voor de gemeenschap een opgave op. Heeft dit gevolgen voor de leefbaarheid? Hoe gaan wij om met de sociale cohesie in kernen? Bereikbare en kwalitatief goede voorzieningen zijn belangrijke voorwaarden voor leefbaarheid.

Bij landsgrensoverstijgende arbeidsmarktvragestukken hebben wij ook een aanjagende rol. Onderwijs moet in contact worden gebracht met andere partijen.

Argumenten

Verantwoordelijkheid

- De gemeente stuurt op de gewenste maatschappelijke effecten en/of doelstellingen.
- De gemeente heeft vertrouwen in de kennis, de kracht en het zelforganiserend vermogen van de maatschappij. We investeren in de kwaliteit van de interactie. Waar nodig ondersteunen wij met passend maatwerk.
- De gemeentelijke betrokkenheid verschuift van uitvoerder naar regisseur op maatschappelijke effecten en adviseur, de gemeente maakt bewust, nodigt uit, faciliteert en 'verleidt' de maatschappelijke partners, de inwoners e.d. in plaats van het regelen van allerlei zaken.
- De gemeente voert haar wettelijke taken adequaat uit; daar waar de wet de ruimte geeft de verantwoordelijkheid meer bij de samenleving neer te leggen, wordt dit in overleg met de samenleving vorm gegeven.
- De gemeente voert de niet-wettelijke taken, die veelal gelegen zijn op het brede terrein van welzijn (m.n. zorg, sport en cultuur), conform het collegeprogramma uit.

Organisatie

- De gemeente werkt samen met de andere overheden in de Achterhoek. Beleid, complexe zaken en bedrijfsvoering worden in een gezamenlijke backoffice vorm gegeven. Hierbij wordt bij voorkeur één backoffice-organisatie opgericht waarbij aansluiting wordt gezocht met de Achterhoek coöperatie (3 O's).

Kanttekeningen*Samenwerking*

- Het is ons beleid sterk te sturen op regionale samenwerking, zowel intergemeentelijk als met de andere 2 O's. Wij zijn er ons van bewust dat het realiseren van deze ambitie sterk afhankelijk is van de wil tot samenwerking van de andere partijen van de 3 O's. Wij realiseren ons dat wij op dit terrein nog enige 'hobbels te nemen' hebben.

Financiën

Er is sprake van een flinke ambitie op het terrein van een leven lang leren. Dit is een breuk met het verleden. Daarnaast zorgen de demografische ontwikkelingen voor een behoorlijke taakstelling op het gebied van de onderwijshuisvesting. Onze prioriteiten verschuiven. Wij willen werkzaamheden die wij traditioneel op dit terrein uitvoeren bij de andere O's neerleggen. Wij zien hier de nodige ruimte voor. Verder kan het regionaliseren van de wettelijke onderwijstaken, zoals leerlingenvervoer en leerplichtcontrole, en de hiermee te bereiken efficiëncyslag op termijn mogelijk tot een formatieve kostenbesparing leiden. Het college verwacht dit regionaal (in samenwerking met Doetinchem) op te pakken en streeft naar een formatie reductie van 33% ten opzichte van de huidige formatieomvang onderwijs.

Wij zien beperkte mogelijkheden om op het onderwijsterrein activiteiten te schrappen of te beperken. Die mogelijkheden zien wij vooral op het terrein van onderwijsbegeleiding en het peuterspeelzaalwerk. Het realiseren van de taakstelling op deze terreinen zal er mogelijk wel toe leiden dat de ambities op het gebied van voorschoolse educatie en zorgleerlingen onder druk komt te staan (ook in relatie tot de aangekondigde maatregelen passend onderwijs). In overleg met het Lokaal Educatief Beraad zal worden bezien hoe dit op te vangen.

In het kader van zbb overwegen wij de volgende taakstelling op te nemen:

Maatregel	2012	2013	2014	2015
taakstelling budgetten onderwijs	50000	100000	100000	100000

Indien de raad instemt met de voorliggende richting, wordt e.e.a. voor de raadsbehandeling uitgewerkt. Hierbij zal de nodige financiële detailinformatie worden gegeven.

Uitvoering

De voorliggende plannen m.b.t. een leven lang leren betekenen een breuk met het verleden. Het succes van deze plannen hangt voor een groot deel af van de medewerking van onze samenwerkingpartners. Wij gaan hierover in het eerste kwartaal van 2012 in overleg.